

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Tettekre Kész Magyar Rendőrség Szakszervezete (ügyintéző ... jogtanácsos) és dr. Molnár Attila Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Molnár Attila ügyvéd) által képviselt I. rendű, II. rendű, III. rendű, IV. rendű és V. rendű felpereseknek a ... jogtanácsos által képviselt Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság alperes ellen különleges bevetési pótlék vagy megbízási díj iránt a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságon 3.M.73/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.967/2010/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperesek által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - a 2011. november 2. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján - meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.967/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg az alperesnek egyenként 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperesek hivatásos szolgálati viszonyban az alperes Kiskunfélegyházi Rendőrkapitányság K. és K. Osztály J., illetve K. M. Alosztály állományában, járőri illetve körzeti megbízotti beosztásokban teljesítettek szolgálatot. Valamennyien tagjai voltak az alperes megyei rendőr-főkapitányság Ideiglenes Csapatszázadának (továbbiakban: csapatszolgálati század). E században teljesített szolgálatukra tekintettel keresetükben vagylagosan 2005. szeptember 1-től (a II. rendű felperes 2007. március 1-től) különleges bevetési pótlék vagy megbízási díj megfizetésére kérték az alperest kötelezni.

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 3.M.73/2008/34. számú ítéletével a

felperesek keresetét elutasította.

A megállapított tényállás szerint a csapatszolgálati századokat 1998-ban állították fel az országos rendőrfőkapitánynak a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapaterős Szolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 11/1998.(VI.23.) ORFK utasítása (Csapatszolgálati Szabályzat) alapján a 4/1998.(VII.31.) ORFK együttes intézkedéssel.

A csapatszolgálati századok tagjai a megyei rendőr-főkapitányságok illetékességi területén működő helyi rendőrkapitányságok hivatásos állománya közül önként vagy felhívásra jelentkezőkből áll. Amennyiben a felmerült rendőri feladat a személyi állomány összevonása és kötelékbe szerzése útján - csapaterő alkalmazásával - biztosítható, a csapatszolgálati század biztosítja szükség szerint a feladat végrehajtását. A felperesek így a század állandó tagjaként csak alkalmanként kerültek behívásra, igénybevételekre, illetve bevetésre.

A 2006. év őszén történt események miatt a Rendőrségen újrászervezték a csapatszolgálati századokat, megváltozott a tagok által viselt felszerelés, a tagoknak kiképzésen kellett részt venniük. 2006. szeptembere óta speciális védőszerelést, így fejvédő sisakot, pajzsot viselnek, speciális fegyvereket használnak.

*Az I. rendű felperes 2006., 2007., 2008. években összesen 26 alkalomra, 66 napra,
a II. rendű felperes 2007., 2008. években összesen 16 alkalomra, 41 napra,
a III. rendű felperes 2006., 2007., 2008. években összesen 28 alkalommal 66 napra,
a IV. rendű felperes 2006., 2007., 2008. években összesen 25 alkalommal 63 napra,
az V. rendű felperes 2006., 2007., 2008. években összesen 23 alkalommal 65 napra került berendelésre a csapatszolgálati századba.*

A felperesek a keresetüket arra alapították, hogy rendszeresen a REBISZ (2008. január 1-től Készenléti Rendőrség) különleges bevetési pótlékban részesülő tagjaival együtt kerültek bevetésre. A felszerelésük megegyezett azok felszereltségével, és hasonló kiképzésben részesültek.

A munkaügyi bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperesek beosztása nem tartozik a 20/1997.(III.19.) BM rendelet (továbbiakban BM rendelet) 2. számú mellékletében meghatározott beosztások közé. A meghallgatott tanúk vallomása, valamint a Fővárosi Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő ügyben meghallgatott tanúk vallomása alapján azt állapította meg, hogy a felperesek által ellátott feladat nem felel meg a Hszt.

végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII.31.) Korm. rendelet (R.) 50. § (1) bekezdésében foglaltaknak, ugyanis a felkészülésük a feladat végrehajtásához nem folyamatos és intenzív, illetve nem kizárólag ilyen jellegű tevékenységet látnak el, ezért havi rendszerességgel különleges bevetési pótléokra nem jogosultak.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.967/2010/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság kiegészítette a tényállást azzal, hogy a munkaügyi bíróság 3.M.73/2008/12. számú jogerős végzésével a megbízási díj iránti igény tekintetében a pert megszüntette és a felpereseknek az alperes által kérelemként elbírált, de a felperesek által szolgálati panasszal nem támadott határozata ellen előterjesztett kereseti kérelmet illetően is a 3.M.73/2008/26. számú jogerős végzésével a pert megszüntette.

A másodfokú bíróság ezért nem találta megalapozottnak a felperesek fellebbezésében foglalt érvelést, mely szerint a munkaügyi bíróság a megbízási díj iránti igényükről érdemben nem döntött.

A másodfokú bíróság ítélete indokolásában azt is kiemelte, hogy a felperesek megbízási díj jogcímén - e körben hozott jogerős pert megszüntető döntést követően - ismételten nem terjesztették elő keresetüket. Igényüket a Hszt. 196. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételek fennállása hiányában követlenül a bíróság előtt nem is terjeszthették elő. Ezért és a Pp. 247. § (1) bekezdésében meghatározott keresetváltoztatás tilalmából is következően a másodfokú bíróság sem vizsgálhatta érdemben a felperesek megbízási díj iránti igényét.

A másodfokú bíróság mindemellett teljes körben osztotta a munkaügyi bíróságnak a különleges bevetési pótlék tárgyában meghozott, a felperesek keresetét érdemben elutasító döntését.

Egyetértett azzal, hogy a perbeli esetben csak azt kellett vizsgálni, hogy a felperesek jogszerűen terjeszthették-e elő pótlék iránti igényüket a BM rendelet 2. számú melléklet I. pontja alapján. Mindemellett a másodfokú bíróság azt is kifejtette, miszerint a felpereseknek a csapatszolgálati században kifejtett tevékenysége nem azonosítható a REBISZ-hez beosztott, különleges bevetési pótlékra jogosult hivatásos állományú tagjának tevékenységével. A REBISZ (Készenléti Rendőrség) különleges bevetési pótlékra jogosult tagjai szolgálati feladatának csak egy részét képezi a csapaterőt igénylő tevékenység, emellett olyan szolgálati feladatokat látnak el, amelyeket a felperesek a csapaterős században nem végeznek.

A jogerős ítélet ellen eljárásjogi és anyagi jogszabálysértést is panaszolva a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és az alperes marasztalását kérték különleges bevetési pótlék vagy megbízási díj jogcímén.

A felperesek szerint a munkaügyi bíróság lényeges eljárásjogi jogsértést követett el, amikor a vagylagos kereseti kérelmük előterjesztésének előfeltételéül további szolgálati panasz benyújtásának és elbírálásának meglétét követelte meg előfeltételül. Álláspontjuk szerint a vagylagos kereseti kérelem esetén fogalmilag kizárt újabb szolgálati panasz benyújtása, hiszen ugyanazon tevékenységük, így a munkaköri leírásukba nem tartozó csapaterős tevékenység ellentételezését kérték, de azt, hogy milyen jogcímen, az a bírósági eljárásban a kereseti kérelem jogalapja vonatkozásában tett módosításként értékelendő.

A felperesek arra is hivatkoztak, hogy a vagylagos kereset csupán látszólagos keresethalmaz, mert ebben az esetben - a kérelem alternatív voltára tekintettel - valójában csak egy kereset van, ezért már az első, eredeti szolgálati panaszukkal is eleget tettek a munkaügyi per indítása előfeltételének mindkét hivatkozott jogalapja vonatkozásában.

A felperesek azt is sérelmezték, hogy amikor az újabb szolgálati panaszt benyújtották, a munkaügyi bíróság elfogadta, hogy az alperes azt önhatalmúlag kérelemnek minősítette, pedig azzal, hogy tartalmában elutasításra került a megbízási díjra vonatkozó igényük, megteremtette annak lehetőségét, hogy a bíróságtól kérjék az alperes marasztalását. Mindezek miatt a felperesek szerint az eljáró bíróságok súlyos eljárásjogi hibát követtek el, amikor nem bírálták el a megbízási díj iránt kiterjesztett keresetüket.

A felperesek érdemben arra hivatkoztak, hogy a csapatszolgálati században ugyanolyan körülmények között végeztek csapaterős tevékenységet, mint a REBISZ különleges bevetési pótlékban részesülő századának tagjai. Azonos kiképzésben részesültek, annak intenzitását nem ők, hanem a munkáltató, illetve a szakirányításban részt vevő ORFK döntötte el. A csapaterős tevékenységet nem a munkaköri leírásukban rögzített szolgálati feladatként látták el, hanem eredeti beosztásuk mellett. Érvelésük szerint nem eshet a terhükre, hogy az ágazati irányításért felelős minisztere egyike sem tartotta szükségszerűnek az irányadó 1997. évben meghozott BM rendeletben a valós élethelyzethez történt igazítását 2006 év ősze óta, ugyanakkor a munkáltató különlegesen veszélyes szolgálati feladat ellátására kötelezte őket. E körben hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróság BH 2001.496. számú eseti döntésében foglaltakra is.

A felperesek sérelmezték, hogy az eljáró bíróságok ugyan

megállapították, hogy a bevetésük alkalmával a REBISZ tagjaival azonos feladatokat láttak el, és a felszereltségük is azonos volt, ugyanakkor az ellátott tevékenység pótlékra jogosító jellegének fennállását tévesen eltérően ítélték meg. A felülvizsgálati érvelés szerint az eljáró bíróságok téves következtetést vontak le a felkészülés, és az effektív csapatszolgálati tevékenység gyakorisága alapján is.

A felperesek szerint ugyanis nem azt kellett volna értékelni, hogy milyen gyakorisággal és milyen intenzitású a munkavégzés, hanem azt, hogy a pótlékkal elismert tényleges tevékenység kifejtésre került-e a részükről. Álláspontjuk szerint ezt teljes egészében bizonyították. Önmagában az a körülmény, hogy kevesebbszer végezték a felkészülést és az effektív csapaterős munkát, mint a REBISZ, még nem lehet jogszerű indoka a keresetük elutasításának, mert ilyen szűkítő feltételt a Hszt. nem tartalmaz.

A felülvizsgálati érvelés szerint az eljáró bíróságok tévesen értelmezték az R. 50. § (1) bekezdésében foglaltakat, mert az esetükben az abban foglalt három együttes körülmény bizonyítottan fennállt. A felperesek szerint a munkaügyi bíróság releváns tényeket értékelte tévesen és olyan releváns tényeket hagyott figyelmen kívül, melyek a keresetüket megalapozták. Ezért az a jogértelmezés, amely a kiképzések gyakorisága, a munkaidőn belül a beosztás szerinti feladatellátás és a csapaterős feladatellátás egymáshoz viszonyított aránya alapján vonta le a következtetését, jogsértő.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

1. A peres iratokból megállapíthatóan a munkaügyi bíróság a megbízási díj iránti kereseti kérelem tárgyában a pert 12. számú jogerős végzésével megszüntette, majd e körben másodlagos jogcímként előterjesztett igény tárgyában 26. szám alatti végzésével ismételten a per megszüntetéséről döntött. Mindkét elsőfokú döntést követően a felperesek fellebbezése folytán eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2009. április 2-án kelt 3.Mpkf.20.632/2009/2. számú, valamint 2010. január 28-án kelt Mpkf.22.257/2009/2. számú jogerős végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja.

A felperesek a Pp. 270. § (3) bekezdésében biztosított rendkívüli jogorvoslati lehetőség ellenére a jogerős pert megszüntető végzések ellen a Pp. 272. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos törvényi határidőn belül felülvizsgálati kérelmet nem nyújtottak be. 2010. december 6-án előterjesztett felülvizsgálati kérelmüket pedig - az abban megjelöltek szerint - a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.967/2010/4. számú jogerős ítéletével szemben terjesztették elő, annak hatályon kívül helyezését kérve.

Az előbbiekből következően a jelen felülvizsgálati eljárás keretében a felperesek már megalapozottan nem hivatkozhattak az ügy érdekét érintően olyan eljárásjogi kérdésekre, melyeket a másodfokú bíróság korábban jogerős, felülvizsgálati kérelemmel nem támadott végzéseivel elbírált. Következésképpen a felülvizsgálati eljárás tekintetében irányadónak kellett tekinteni, miszerint a felperesek a megbízási díj iránti vagylagos igényüket a Hszt. 196. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételek fennállása hiányában közvetlenül bíróság előtt nem terjeszthették elő, ezért csupán a különleges bevetési pótlék iránti igényük és az arról hozott jogerős érdemi döntés képezhette a felülvizsgálati eljárás tárgyát.

2. A különleges bevetési pótlék iránti igény elbírálásakor az eljáró bíróságok helytállóan értelmezték a vonatkozó jogszabályokat és a levont jogkövetkeztetésük is jogszerű. Helyesen indultak ki abból, hogy az R. 50. § (2) bekezdése előírja - miután az 50. § (1) bekezdése tartalmazza a jogosultsági feltételeket -, hogy a különleges bevetési pótlékre jogosultak körére vonatkozó részletes szabályokat miniszteri rendelet tartalmazza. A vonatkozó BM rendelet 49. § (1) bekezdése e körben megjelöli a 2. számú mellékletet, melynek I. pontja „a kormányrendelet 50. §-a értelmében különleges bevetési pótlékre jogosultakat” konkrétan nevesíti. E felsorolás a perbeli időszakban 100 százalékos különleges bevetési pótlékre jogosultként kizárólag a REBISZ (Készenléti Rendőrség) Bevetési Parancsnokságát, a REBISZ (Készenléti Rendőrség) Különleges Szolgálatok Parancsnoksága Pénzkísérő Szolgálatát, illetve a megyei rendőr-főkapitányságok bevetési osztályait nevesítette, és a felperesek a beosztásuk szerint e felsoroltak közé nem vitatottan nem tartoztak.

A Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében már ki is mondta, miszerint a Hszt. 254. § (3) bekezdésének alkalmazásában a különleges bevetési pótlékre a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szerv hivatásos állományának az a tagja jogosult, aki a tevékenységét a BM rendelet 2. számú mellékletének I. pontjában felsorolt szolgálati helyen fejti ki, kivéve azokat a munkaköröket, illetve beosztásokat, melyeket a BM rendelet 2. számú melléklete külön nevesít (Mfv.II.10.372/2010/3.). Az irányadó jogszabály e pótlék folyósítását tehát nem meghatározott szolgálati

feladathoz (perbeli esetben csapatszolgálati tevékenység) köti.

A Kiskunfélegyházi Rendőrkapitányság K. és K. Osztály J. és a K. M. Alosztály állományában járőri, illetve körzeti megbízotti beosztásokban szolgálatot teljesítő felperesek nem a felsorolt szolgálati helyen, illetve beosztásban teljesítettek szolgálatot, az esetenkénti csapatszolgálati tevékenységük pedig e juttatás körében nem értékelhető. A bíróságok jogalkalmazó szervek és nyilvánvalóan nem képezheti felülvizsgálati eljárás tárgyát, hogy az irányadó jogszabály miért nem teremtette meg a keresettel érvényesített igény jogalapját.

A R. 50. § (1) bekezdése értelmében a különleges bevetési pótlék a különlegesen veszélyes szolgálati feladatok ellentételezésére, továbbá e feladatok végrehajtásához szükséges folyamatos intenzív felkészülés ösztönzésére szolgál, kizárólag az ilyen jellegű tevékenységet közvetlenül ellátó állomány részére.

Egyes kivételes, egyedi esetekben a csapatszolgálati században való szolgálatteljesítés ugyan lehetett különlegesen veszélyes szolgálati feladat, ugyanakkor nem állt fenn az eljáró bíróságok helyes megállapítása szerint a R. 50. § (1) bekezdés szerinti további feltétel, az e feladatok végrehajtásához szükséges folyamatos intenzív felkészülés, és a felperesek nem is minősültek az ilyen jellegű tevékenységet közvetlenül ellátó állománynak.

A Hszt. 254. § (3) bekezdése értelmében a (2) bekezdés szerinti - többek között - különleges bevetési pótlék a hivatásos állomány tagjának a pótlékkal elismert tevékenysége tényleges kifejtésének, illetve beosztás betöltésének idejére jár. A perbeli iratok alapján megállapíthatóan a felperesek a század állandó, kötelékbe szervezetten szervezhető tagjaként csak esetenként, átlagban havi egy-két nap kerültek berendelésre, illetve igénybevételekre. Több olyan egymást követő hónap is volt, amikor a század tagjaként nem kellett szolgálatot teljesíteniük. Ilyen tényállás mellett a feltételek fennállása esetén sem lenne megállapítható az illetményalap 100 százalékanak megfelelő, a törvény szerint teljes hónapra számítandó pótlék.

Teljes mértékben osztotta a Legfelsőbb Bíróság az eljáró bíróságok azon álláspontját is, miszerint a felperesek, mint a csapatszolgálati század tagjai nem hasonlítók a REBISZ (Készenléti Rendőrség), mint speciális szervezeti egység tagjaihoz, még abban az esetben sem, ha esetenként közös bevetés történt.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 1. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaság Rendőrségének feladata a közbiztonság és a belső rend védelme. A 11.§ (1) bekezdése szerint pedig a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott

feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előljárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A csapaterő alkalmazása az Rtv. 58. §-a, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III.1.) BM rendelet 67. §-a, illetve a 2008. január 1-től hatályos 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 73. §-a szerint nem az általános rendőri feladattól eltérő szolgálati feladat, hanem annak teljesítése során meghatározott esetben alkalmazható kényszerítő eszköz (ugyanúgy, mint például a testi kényszer, a bilincs, a szolgálati kutya alkalmazása, útzár, a lőfegyver használat, a tömegoszlatás stb.). Csapaterő alkalmazása esetén a rendőrség a személyi állomány összevonása és kötelékbe szervezése, ennek egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezése, továbbá sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja a feladat végrehajtását. Az Rtv. 58. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint „a tömeggel, csoporttal szemben az egyéni fellépés hatástalan, sőt kisebb rendőri erő is tehetetlen lehet, ezért, ha a közbiztonság védelme másként nem biztosítható, a rendőrség csapaterőben lép fel. Bizonyos rendőri feladatok teljesítése csapaterő alkalmazása nélkül nem képzelhető el, így különösen a nagy területen történő helyszínbiztosítás, eltévedt gyermek felkutatása, rendezvénybiztosítás stb. A csapaterőben történő fellépés sajátos vonása, hogy a rendőr nem egyéni elhatározás, hanem a parancsnoki utasítás szerint jár el, amely meghatározza az intézkedés típusát és az alkalmazható kényszerítő eszközök körét”.

A csapaterő alkalmazásának lényege tehát, hogy a rendőri állomány együttesen lép fel. Ennek sajátos szolgálati formájaként kerültek létrehozásra a csapatszolgálati századok. A csapatszolgálati feladat azoknak a rendőrség hatáskörébe tartozó bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatoknak vagy egyes eljárási cselekményeknek az összefoglaló megnevezése, amelyek a személyi állomány összevonását, kötelékbe szervezését, egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezését és sajátos eljárások alkalmazását teszi szükségessé (Csapatszolgálati Szabályzat 2. pont).

A század tagjaként a felperesek azt vállalták, hogy amikor szükséges az együttes rendőri erő fellépése, abban a kötelék szervezett tagjaként részt vesznek, biztosítva a csapaterő, mint rendőrségi kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségét. A Rendőrség Szolgálati Szabályzata szerint a rendőr szolgálata jogoszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után az arányosság elveinek figyelembevételével joga van kényszerítő eszközök alkalmazására (BM rendelet 51. § (1) bekezdés, IRM rendelet 57. § (1) bekezdés),

következésképp valamely kényszerítő eszköz alkalmazása nem minősül beosztástól eltérő feladatnak. Minthogy a csapaterő alkalmazása, mint kényszerítő eszköz, sajátos rendőrségi fellépési forma alkalmazásának szükségessége csak eseti jelleggel, alkalmanként merült fel, és jórészt meghatározott, előre ismert, ezért tervezhető rendezvényekhez, tömegjelenléthez kapcsolódóan, minden alapot nélkülöző annak ideiglenes jellege megállapítását támadó, folyamatos készenléti állapotra, rendelkezésre állásra vonatkozó felperesi érvelés, különös tekintettel arra, hogy a felperesek a beosztásuk szerint körzeti megbízottként, járőrként teljesítettek szolgálatot (BH 2011.72., EBH 2010.258.).

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - jogszabálysértés hiányában - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervesztes felpereseket kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

Budapest, 2011. november 2.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírószági tisztviselő